

Tisková zpráva

Občané o vývoji situace v Afghánistánu – září/říjen 2021

- ⊙ O vývoj situace v Afghánistánu se zajímala více než třetina (36 %) české veřejnosti.
- ⊙ Sedm z deseti českých občanů hodnotí situaci v Afghánistánu jako hrozbu pro mír ve světě, dvě třetiny ji jako hrozbu vnímají i pro evropskou bezpečnost. Jako hrozbu pro bezpečnost České republiky tuto situaci vidí asi polovina české veřejnosti.
- ⊙ 45 % českých občanů hodnotí rozhodnutí o stažení ozbrojených sil a ukončení mise NATO v Afghánistánu jako správné, 31 % si myslí opak.
- ⊙ Jen necelá čtvrtina (24 %) vnímá misi NATO v Afghánistánu jako úspěšnou, asi polovina (51 %) ji pokládá za neúspěch.
- ⊙ 56 % českých občanů hodnotí jako správné rozhodnutí o evakuaci afghánských spolupracovníků české mise i s rodinami do ČR, 29 % si myslí opak.

Zpracoval:

Jan Červenka

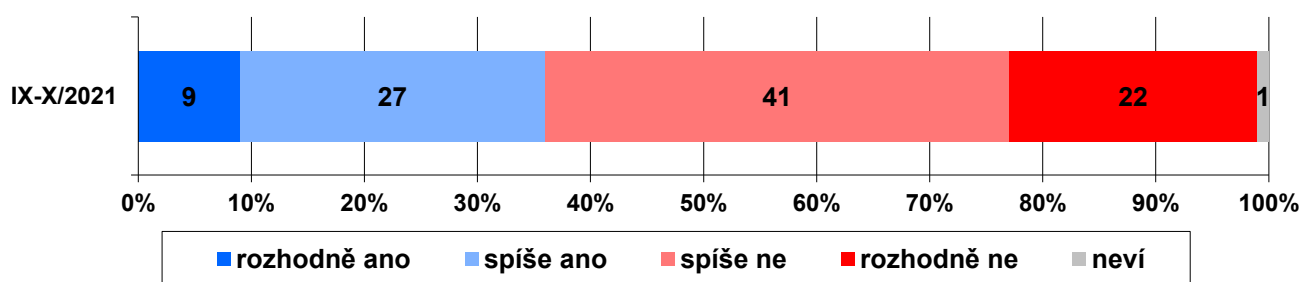
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V šetření realizovaném v září a na počátku října 2021 CVVM SOÚ AV ČR položilo všem dotázaným několik otázek týkajících se vývoje situace v Afghánistánu v souvislosti se stažením ozbrojených sil Spojených států a dalších spojenců v rámci mise NATO. Šetření zjišťovalo, zda se občané o vývoj situace v Afghánistánu zajímají, jak vnímají dopad této situace na českou, evropskou a světovou bezpečnost a jak hodnotí ukončení mise a stažení vojáků NATO z Afghánistánu, jak vidí úspěšnost mise NATO v Afghánistánu a zda považují za správné, nebo nesprávné rozhodnutí o evakuaci a poskytnutí azylu v ČR afghánským spolupracovníkům české mise i s jejich rodinami.

Graf 1: Zájem o vývoj situace v Afghánistánu (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 11. 9. – 8. 10. 2021, 915 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

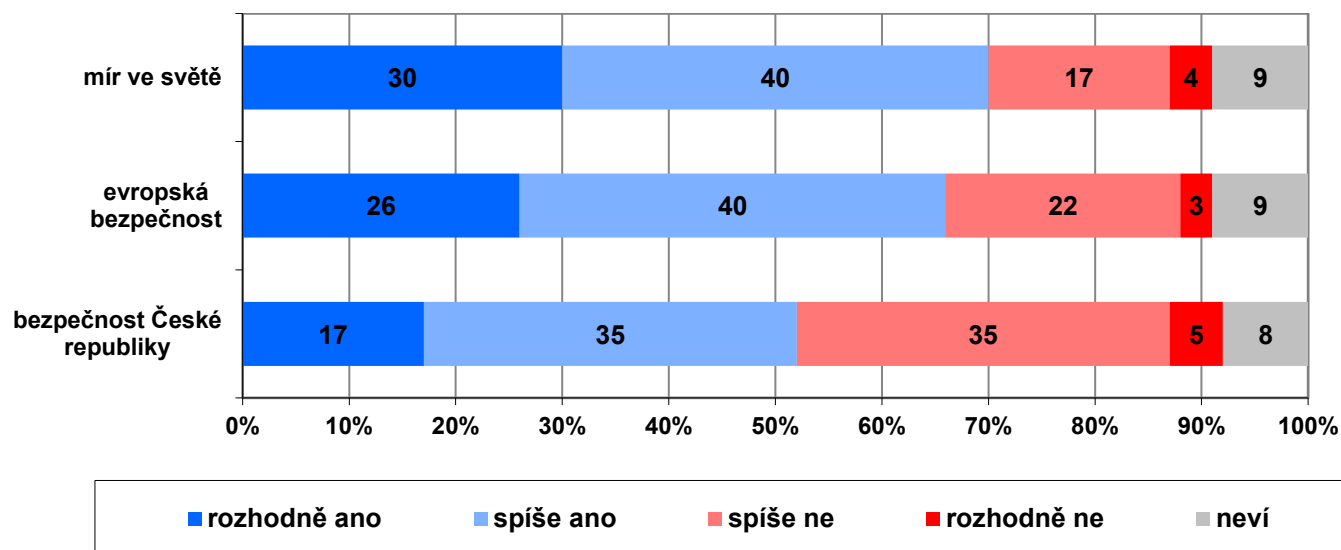
Z výsledku šetření vyplývá (viz graf 1), že o vývoj situace v Afghánistánu se zajímá více než třetina (36 %) českých občanů, v tom 9 % rozhodně a 27 % spíše. Naopak více než tři pětiny (63 %) českých občanů se podle vlastního vyjádření o vývoj situace v Afghánistánu nezajímají, když 41 % na danou otázku odpovědělo „spíše ne“ a 22 % „rozhodně ne“. Zbývajících 1 % dotázaných uvedlo, že neví.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace v Afghánistánu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Podrobnější analýza ukázala, že zájem o vývoj situace v Afghánistánu roste spolu s obecným zájmem o politiku. Statisticky vyšší zájem se objevuje mezi muži oproti ženám a je vyšší mezi lidmi ve věku od šedesáti let výše, absolventy vysokých škol, dotázanými s dobrou životní úrovní a těmi, kdo se politicky řadí jednoznačně na levice.

Ve výzkumu jsme se dále zajímali o to, zda podle občanů situace v Afghánistánu představuje hrozbu pro českou, evropskou a světovou bezpečnost. Graf 2 ukazuje, že 70 % dotázaných pokládá situaci v Afghánistánu za hrozbu pro mír ve světě, když 30 % na položenou otázku odpovědělo „rozhodně ano“ a 40 % „spíše ano“, opačný názor vyjádřilo 21 % oslovených (17 % „spíše ne“ a 4 % „rozhodně ne“) a 9 % se nedokázalo vyjádřit. Za hrozbu pro evropskou bezpečnost situaci v Afghánistánu označilo 66 % respondentů, z toho 26 % si to myslí „rozhodně“ a 40 % „spíše“, opak si myslí 25 %, když 22 % odpovědělo „spíše ne“ a 3 % „rozhodně ne“, a opět 9 % uvedlo, že neví. Méně často se lidé kloní k názoru, že vývoj situace v Afghánistánu představuje hrozbu pro bezpečnost České republiky, k čemuž se přiklání o málo více než polovina (52 %) dotázaných, v tom 17 % „rozhodně“ a 35 % „spíše“, opačný názor, že situace v Afghánistánu hrozbu pro bezpečnost České republiky nepředstavuje, zastávají dvě pětiny (40 %) oslovených, když 35 % odpovědělo „spíše ne“ a 5 % „rozhodně ne“. Necelá desetina respondentů (8 %) se k tomu nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „neví“. V tabulce 1 je pak pro orientační srovnání uvedeno, jak čeští občané v analogické otázce v roce 2018 hodnotili situaci v Sýrii. Z výsledků je zřejmé, že tehdy byl pocit eventuálního ohrožení ve všech zkoumaných rovinách zhruba srovnatelný.

Graf 2: Hodnocení situace v Afghánistánu jako hrozby (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 11. 9. – 8. 10. 2021, 915 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Hodnocení situace v Sýrii jako hrozby (%)³

	IV/2018	XII/2018
Mír ve světě	74/17	67/22
Evropská bezpečnost	68/24	65/26
Bezpečnost České republiky	50/41	48/42

Poznámka: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“/„rozhodně ne“ a „spíše ne“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

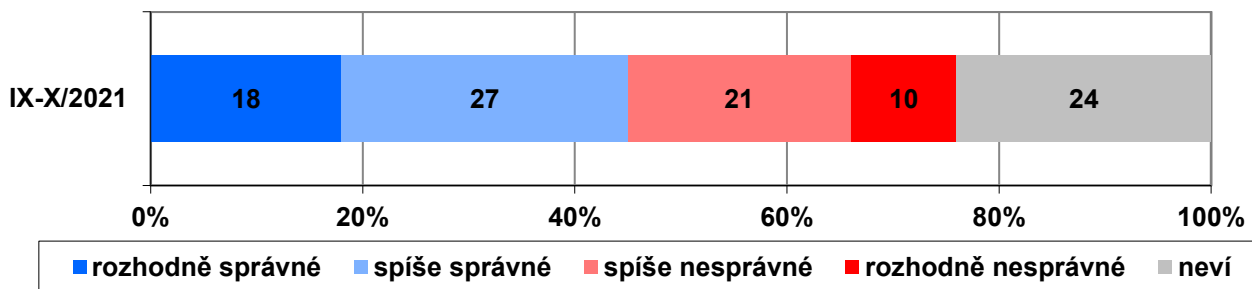
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

² Znění otázky: „Je, nebo není podle Vašeho názoru situace v Afghánistánu hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“
Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

³ Znění otázky v roce 2018: „Je, nebo není podle Vašeho názoru situace v Sýrii hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“
Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Hlubší analýza ukázala, že občané zajímající se o vývoj tamní situace ji zároveň častěji vnímají jako hrozbu, což platí o všech třech zkoumaných rovinách. Názor, že situace v Afghánistánu ohrožuje bezpečnost ČR, ve zvýšené míře zastávají lidé ve věku od 60 let výše a respondenti se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity, naopak slaběji tento postoj vyjadřují absolventi vysokých škol a dotázaní s dobrou životní úrovní.

Graf 3: Názory na rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj (%)⁴

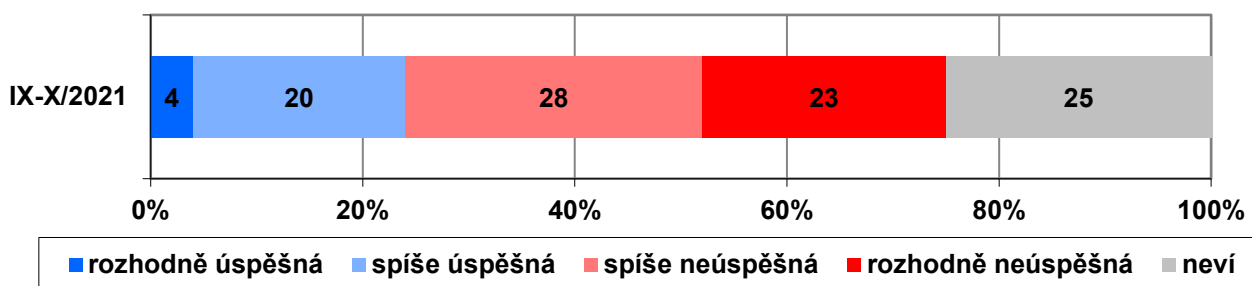

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 11. 9. – 8. 10. 2021, 915 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Šetření dále zkoumalo to, jak čeští občané hodnotí rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj. Jak ukazují výsledky v grafu 3, 45 % českých občanů toto rozhodnutí pokládá za správné, přičemž 18 % „rozhodně“ a 27 % „spíše“, naopak 31 % toto rozhodnutí označilo za nesprávné, v tom 21 % „spíše“ a 10 % „rozhodně“. Téměř čtvrtina (24 %) dotázaných se nedokázala rozhodnout a uvedla odpověď „neví“.

Podrobnější analýza ukázala, že jako „rozhodně správné“ rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj relativně častěji označují lidé s dobrou životní úrovní, ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace řadí jednoznačně na leviči, voliči KSČM a lidé, kteří situaci v Afghánistánu „rozhodně“ nepokládají za hrozbu pro mír ve světě nebo pro bezpečnost České republiky. Kromě toho pak ještě jako „spíše správné“ rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj o něco častěji hodnotí absolventi vysokých škol, voliči koalice Pirátů a STAN, respondenti, kteří se o vývoj situace v Afghánistánu „spíše nezajímají“, a obecně pak ti, kdo tuto situaci spíše nepokládají za hrozbu. Naopak za „rozhodně nesprávné“ rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj zřetelně častěji označovali ti, kdo se o vývoj situace v Afghánistánu zajímají, ti, kdo tuto situaci rozhodně vnímají jako hrozbu pro mír ve světě, evropskou bezpečnost či bezpečnost České republiky, a voliči ČSSD. Relativně kritičtěji se k danému rozhodnutí z hlediska stranických preferencí staví rovněž voliči koalice SPOLU, mezi kterými rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu za nesprávné označila mírně nadpoloviční většina (53 %) při třetinovém (33 %) podílu zastoupení názoru, že ono rozhodnutí bylo naopak správné.

Graf 4: Hodnocení úspěšnosti mise NATO v Afghánistánu (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 11. 9. – 8. 10. 2021, 915 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

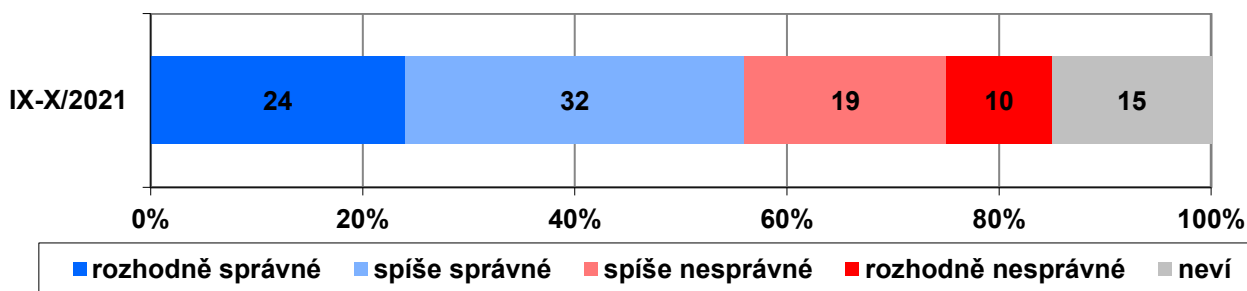
⁴ Znění otázky: „Jaký je Váš názor na rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj? Bylo podle Vás toto rozhodnutí o stažení z Afghánistánu správné, nebo nesprávné? Rozhodně správné, spíše správné, spíše nesprávné, rozhodně nesprávné.“

⁵ Znění otázky: „Považujete misi NATO v Afghánistánu za úspěšnou, nebo neúspěšnou? Rozhodně úspěšnou, spíše úspěšnou, spíše neúspěšnou, rozhodně neúspěšnou.“

Z výsledků zachycených v grafu 4 vyplývá, že pouze necelá čtvrtina (24 %) české veřejnosti označuje misi NATO v Afghánistánu jako úspěšnou, v tom jen 4 % „rozhodně“ a 20 % „spíše“, zatímco asi polovina (51 %) ji pokládá za neúspěšnou, přičemž za „rozhodně neúspěšnou“ ji má 23 % a dalších 28 % ji vnímá jako „spíše neúspěšnou“. Čtvrtina (25 %) respondentů byla v tomto ohledu nerozhodná a odpověděla, že neví.

Podrobnější analýza ukázala, že jako neúspěšnou misi NATO v Afghánistánu častěji hodnotí muži (ženy ve zvýšené míře odpovídaly, že nevědí). Z hlediska stranických preferencí se hodnocení úspěšnosti mise NATO v Afghánistánu lišilo v akcentu, když voliči KSČM misi ve zvýšené míře označovali za „rozhodně neúspěšnou“, zatímco voliči koalice SPOLU nebo Přísahey se častěji uchylovali k variantě hodnocení „spíše neúspěšná“. Zájem o situaci v Afghánistánu pak postojem k dané otázce polarizuje, když nerozhodné odpovědi u těch, kdo se rozhodně zajímají, klesají na minimum a ve zvýšené míře se objevují kategorická hodnocení mise NATO v Afghánistánu jako „rozhodně neúspěšné“ i jako „rozhodně úspěšné“. Ještě silnější polarizační efekt má pak postoj k správnosti či nesprávnosti rozhodnutí o ukončení mise NATO v Afghánistánu a stažení vojáků z něj, když jak ti, kdo dané rozhodnutí hodnotí jako „rozhodně správné“, tak i ti, kdo je označují jako „rozhodně nesprávné“, ve zvýšené míře vynášeli kategorické soudy ohledně úspěšnosti mise NATO v Afghánistánu, a to v obou zcela protichůdných variantách. Za „rozhodný úspěch“ pak misi NATO v Afghánistánu ve zvýšené míře označovali ti, kdo tamní situaci rozhodně vnímají jako hrozbu pro mír ve světě, bezpečnost Evropy i ČR.

Graf 5: Názory na rozhodnutí o evakuaci afghánských spolupracovníků české mise i s rodinami do ČR (%)⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 11. 9. – 8. 10. 2021, 915 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 5, zřetelně nadpoloviční většina (56 %) českých občanů hodnotí jako správné rozhodnutí o evakuaci afghánských spolupracovníků české mise i s rodinami do České republiky, když 24 % to označilo za „rozhodně správné“ a 32 % za „spíše správné“. Opačný názor, že dané rozhodnutí bylo nesprávné, vyjádřilo 29 % oslovených, v tom 19 % to označilo za „spíše nesprávné“ a 10 % za „rozhodně nesprávné“. Zbýlých 15 % respondentů odpovědělo, že neví.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že relativně vyšší podporu má rozhodnutí o evakuaci afghánských spolupracovníků české mise i s rodinami do ČR mezi dotázanými, kteří životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako dobrou, absolventy vysokých škol, voliči koalice SPOLU nebo PirSTAN a těmi, kdo se o situaci v Afghánistánu zajímají, nižší podpora nebo silnější negativní hodnocení daného rozhodnutí se objevuje u lidí se špatnou životní úrovní a respondentů vyučených nebo se středním vzděláním bez maturity.

⁶ Znění otázky: „A jaký je Váš názor na rozhodnutí evakuovat z Afghánistánu afghánské spolupracovníky české mise i s jejich rodinami do České republiky? Bylo podle Vás toto rozhodnutí správné, nebo nesprávné? Rozhodně správné, spíše správné, spíše nesprávné, rozhodně nesprávné.“

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v21-09
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	11. 9. - 8. 10. 2021
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	915
Počet tazatelů:	117
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.11a; PM.189a, PM.227, PM.228, PM.229
Kód tiskové zprávy:	pm220113
Zveřejněno dne:	13. ledna 2022
Zpracoval:	Jan Červenka

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

|